

Huismerken

Tekens waarmee in vroeger eeuwen eigendommen of gereedschap van boeren, vissers of ambachtslieden werden gemerkt. In de middeleeuwen brachten steenhouwers deze tekens aan op door hen vervaardigde natuurstenen onderdelen van kerken en dergelijke gebouwen. De huismerken gingen over van vader op zoon. De oorsprong van de huismerken hangt ongetwijfeld samen met de omstandigheid dat velen niet konden lezen of schrijven, terwijl wel de behoefte bestond om eigendommen en producten te merken. Nog tot in de 17e en 18e eeuw werden de huismerken regelmatig gebruikt bij het ondertekenen van akten door diegenen die niet konden schrijven.

Enige bijzonder fraai uitgevoerde huismerken bevinden zich op een wandbord van de voormalige Vermaning van de Waterlandse doopsgezinden aan de J.J. Allanstraat te Westzaan, die in 1695 werd gebouwd. Aangezien de archieven uit die tijd verloren zijn gegaan kan niet achterhaald worden aan wie deze huismerken hebben toebehoord. Mogelijk zijn het de huismerken van de toenmalige kerkvoogden, of die van de meester-timmerman, de meester-metselaar en de meester-huisschilder die aan de bouw van de vermaning hebben meegewerkt.

Kenmerkend voor de vorm van de huismerken is dat gebogen lijnen (ronde vormen) ontbreken. Deze hoekigheid is het gevolg van het feit dat de merken met een scherp voorwerp in de (doorgaans harde) ondergrond werden gekrast. Hun vorm doet daardoor denken aan het Runenschrift, dat overigens in dezelfde tijd ontstond en met dezelfde cultuur samenhangt. De kantige vorm van de runen wordt eveneens toegeschreven aan de omstandigheid dat het schrift in hout of steen werd gekrast. Een aantal Zaankanters ging het eerdere huismerk later als wapen voeren. Daarbij werden dan ook kleuren gebruikt (dit kwam bij de huismerken niet voor).

Een huismerk werd officieel een wapen als het als zodanig door de Hoge Raad van Adel werd aanvaard. Zaanse families met een wapen waren onder meer [Loosjes](#), [Adriaan](#), [Kuijper](#) en [Vis, ondernemersgeslacht Wormerveer](#). Zaanse kooplieden gingen het merk op hun koopwaren gebruiken; bekend in dit verband zijn de watermerken in het papier.

From:
<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:
<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=huismerken>

Last update: **2019/06/07 10:02**

